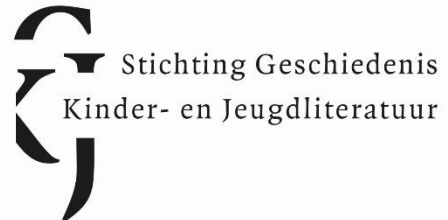

SGKJ-Nieuwsbrief 25

21 mei 2019

Stichting Geschiedenis
Kinder- en Jeugdliteratuur

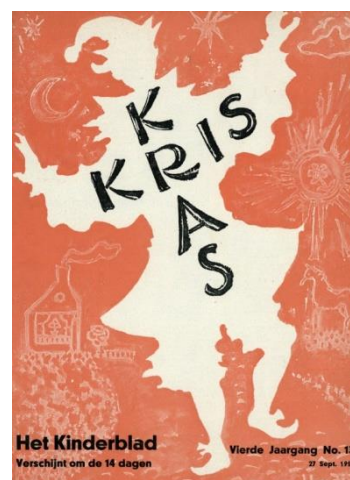
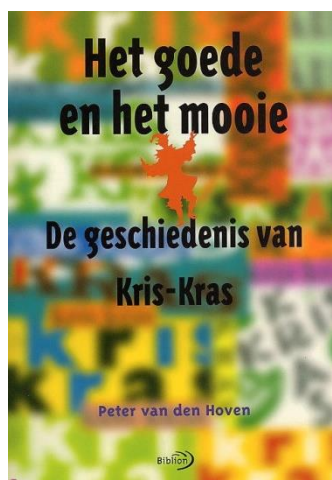
De SGKJ-Vrienden ontvingen de vorige digitale Nieuwsbrief op 8 april 2019. We hebben weer enkele nieuwtjes voor u, dus tijd voor een nieuw nummer!

SGKJ-studiedag

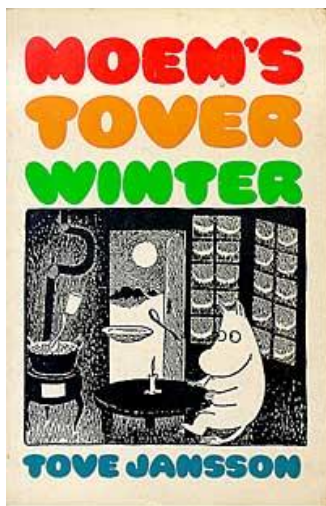
12 april in Leeuwarden: Jant van der Weg nam afscheid als voorzitter van de SGKJ en werd opgevolgd door Janneke van der Veer. Alles daarover is te lezen op de website. De [Hieronymus van Alphenprijs](#) 2019 werd, na het voorlezen van het juryrapport door juryvoorzitter Joke Linders, uitgereikt aan Helma van Lierop-Debrauwer. Als gedreven onderzoeker en als hoogleraar betekent zij veel voor het onderzoek naar jeugdliteratuur.

Nieuws

Het toonaangevende jeugdtijdschrift [Kris Kras](#) (1954 tot 1966) wordt gedigitaliseerd, dat heeft Bureau Metamorfoze (het nationale programma voor het behoud van het papieren erfgoed) toegezegd. Ilona Maria Fennema-von Zboray (1914-2001), een Hongaarse immigrante, richtte het blad op, als tegenwicht voor populaire kinderbladen als *Donald Duck* en *Sjors*. De Stichting Kinderbelangen stelde zich een artistiek en pedagogisch doel. Heel wat gerenommeerde en jonge aankomende auteurs en illustratoren werkten mee aan het tijdschrift, waarnaar later veel [onderzoek](#) is gedaan.

In [de Volkskrant](#) van 10 april ging Anna Lillioja op zoek naar de oorsprong van de Moemins. De creaties van Tove Jansson zijn na meer dan honderd jaar nog springlevend, met tolerantie en liefde voor de natuur als belangrijke waarden. Een deel van het artikel gaat over een boek in wording van Saskia de Bodt. In haar afscheidsrede als Bijzonder Hoogleraar Illustratie aan de Universiteit van Amsterdam sprak ze al over haar nieuwe project, een onderzoek naar de manier waarop oude illustraties herleven als toeristensymbolen. De Moemins zijn onderdeel van haar onderzoek evenals het werk van Uncle Hansi, Winnie de Poeh en Alice in Wonderland.

Tentoonstellingen

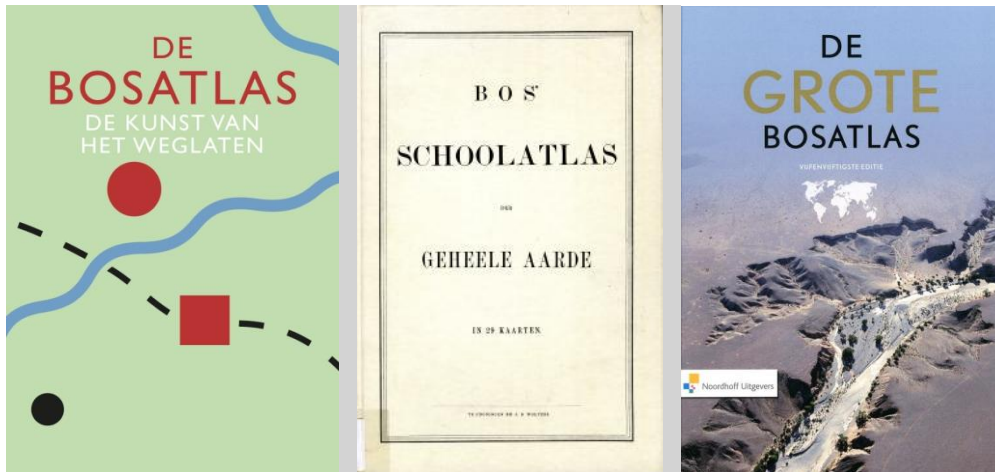
Op 3 juni start in [Het Verzetsmuseum](#) te Amsterdam een 'kindertentoonstelling' over de boeken en spellen van [El Pintor](#), waarin Galinka Ehrenfest een groot aandeel had.

In de Openbare Bibliotheek op het Oosterdok in Amsterdam is een kleine [tentoonstelling](#) met werk van El Pintor ingericht.

Zie ook de blog van Karin Vingerhoets over een bijzondere [El Pintor uitgave](#), en een blog van stagiaire Lotta Hoogman over het [beeld van Marokko](#) in een van El Pintor's boeken.

De Bosatlas. De kunst van het weglaten. Tot en met 27 oktober 2019 is in Groningen te zien wie Pieter Roelf Bos was en wat hem bewoog een kaartenboek te maken dat zich al bijna 150 jaar weet te handhaven. Maak kennis met grafisch Groningen in 1877 en stap in de wereld van De Bosatlas, waarmee generaties Nederlanders vertrouwd zijn. De expositie is samengesteld in samenwerking tussen Grafisch Museum Groningen, Noordhoff Uitgevers en het Nationaal Onderwijsmuseum. De Bibliotheek van de Universiteit van Utrecht heeft er een [artikel](#) aan gewijd. Zie hierbij de 1^e druk uit 1877 en de 55^e uit 2016.

Nieuws uit het SGKJ-bestuur

De volgende studiedag vindt op 1 november a.s. plaats op Hogeschool Windesheim in Zwolle. Het onderwerp van die dag is 'klassieke kinderboeken'. Het bestuur bereidt een interessant programma voor rond dit thema, dat ongetwijfeld velen zal aanspreken. Houd 1 november daarom vrij in uw agenda!

Na vijftien jaar met grote toewijding de financiële belangen van de SGKJ behartigd te hebben, heeft Aernout Borms besloten de functie van penningmeester neer te leggen. Het bestuur heeft veel waardering voor de wijze waarop Aernout deze functie al die jaren heeft ingevuld. Op 1 november zullen we tijdens de studiedag bij zijn afscheid als penningmeester stilstaan. Inmiddels heeft Toin Duijx zich bereid verklaard Aernout op te volgen. De overdracht van het penningmeesterschap heeft onlangs plaatsgevonden, waarna Toin officieel tot het bestuur is toegetreden. Voor financiële kwesties kunt u dus voortaan bij hem terecht: toin.duijx@wxs.nl.

Internet-tips

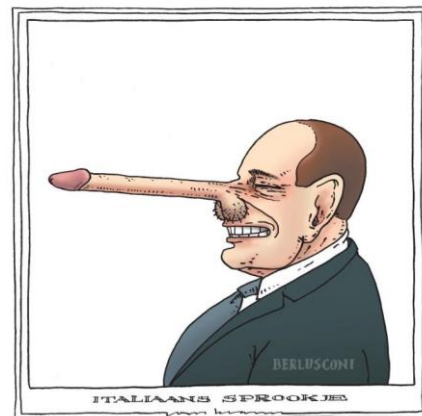
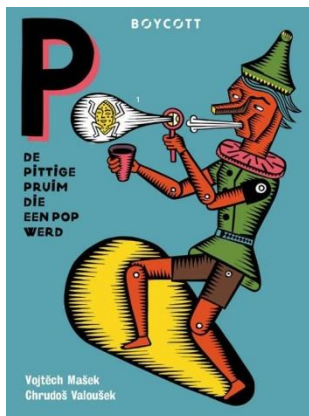
Op de SGKJ-website staat een [blog](#) van Angela Bettink, Trustee of the Beatrix Potter Society. Ze heeft in Delpher gezocht naar artikelen over de ontvangst van het werk van Beatrix Potter in Nederland. De eerste vertaling verscheen in 1912.

Een interessante [blog](#) van Karin Vingerhoets naar aanleiding van de tentoonstelling 'Plaatjes en praatjes'. Het Grafisch Atelier in Den Bosch nam contact op met de KB om te vragen naar mogelijkheden met centsprenten. Elf jonge kunstenaars kozen een centsprent uit de collectie gedigitaliseerde centsprenten op het Geheugen van Nederland, om daar een nieuwe interpretatie van te maken. Bijna alle gekozen centsprenten zijn afkomstig uit de Collectie Borms. De stukken op de expositie 'Plaatjes en praatjes' worden in mei ook in de KB Leeszaal getoond!

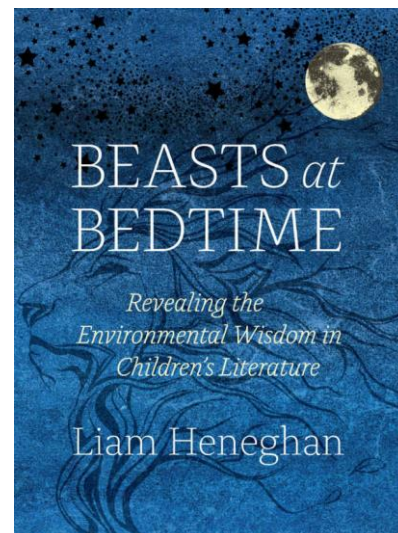
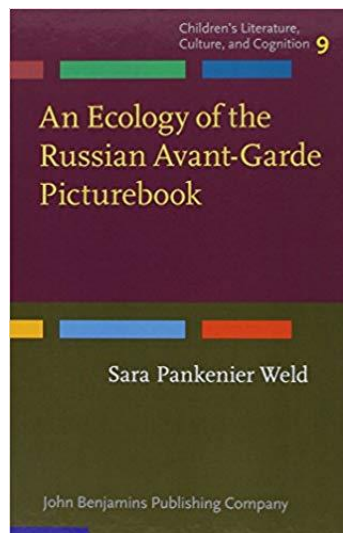
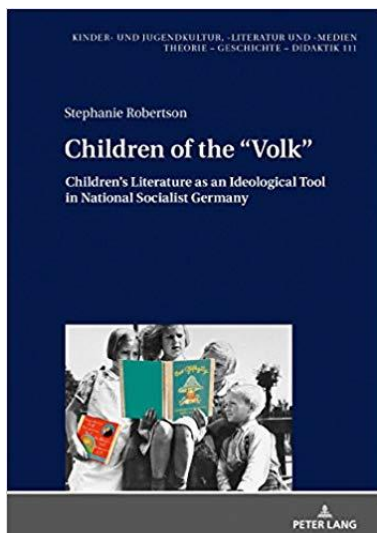
Met regelmaat worden op het internet interessante wetenswaardigheden over en rond het werk van Lewis Carroll gepubliceerd. U vindt ze [hier](#).

Bijzondere uitgave

De pittige pruim die een pop werd is de titel van een prentenboek over een Pinokkio-achtige figuur. De Tsjechische auteur Vojtech Masek en illustrator Chrudoš Valousek wonnen met dit 'sprinkelende prentenboek met een ontroerend slot' (NRC) de Bologna Ragazzi Award. Collodi's Pinokkio verscheen in 1883, en sindsdien heeft het verhaal velen geïnspireerd: bewerkers, illustratoren en politieke cartoonisten. Wie de laatste jaren onderwerp zijn ligt voor de hand. Een bijzonder verzamelgebied!

Vakliteratuur

Children of the "Volk" : children's literature as an ideological tool in National Socialist Germany / Stephanie Robertson. - Berlin ; New York, NY : Peter Lang, 2018. - 243 pages : illustrations ; 22 cm. - (Kinder und Jugendkultur, -literatur und -medien, ISSN 1435-4721 ; Band 111). - ISBN 978-3-631-74435-2 ((hardcover)) ; \$56.95.

From the beginning of their rise to power, the National Socialist regime began carefully laying the groundwork for a systematic overhaul of Germany's literature. Strongly believing

the key to a successful Third Reich was to secure the unwavering loyalty and belief of the youth, they began to monitor their exposure to literature.

The author exposes how, and to what extent, the National Socialist's primary ideology was reflected in the children's literature produced between 1933 and 1945. This work uncovers many surprising insights into the reception of openly xenophobic and anti-Semitic literature produced for children under the National Socialist regime. This is supported by rare finds in the form of articles and women's magazines, which clearly demonstrate that not all children's books were in line with the State's subtle approach to ideologically educating the youth.

An ecology of the Russian avant-garde picturebook / Sara Pankenier Weld. - Amsterdam ; Philadelphia : John Benjamins Publishing Company, 2018. - XIV, 236 pages : illustrations ; 25 cm. - (Children's literature, culture, and cognition (CLCC), ISSN 2212-9006 ; volume 9). - ISBN 978-90-272-0018-1 ((hb)) ; £ 68.81.

An Ecology of the Russian Avant-Garde Picturebook takes a new approach to interpreting 1920s and 1930s picturebooks by prominent Russian writers, artists, and intellectuals by examining them within the ecological environment that, first, made them possible and, then, led to their demise. It argues that naturalistic models of the complex interactions of dynamic systems offer effective tools for understanding the fraught interrelations of art and censorship in the early Soviet period. Through illustrative case studies, it mounts a close analysis of word and image and their synergistic interplay in avant-garde picturebooks, while also recontextualizing them within the ecology of their original environment where extraordinary countervailing forces played out a drama of which these books survive as telling artifacts. Ultimately, it argues that the Russian avant-garde picturebook offers a uniquely illustrative example of literary ecology that sheds light on issues of creativity and censorship, politics and art, more broadly as well.

Beasts at bedtime : revealing the environmental wisdom in children's literature / Liam Heneghan. - Chicago : The University of Chicago Press, 2018. - 338 pages : illustrations ; 21 cm. - ISBN 978-0-226-43138-3 (hardcover) ; \$19.08.

In *Beasts at Bedtime*, scientist (and father) Liam Heneghan examines the environmental underpinnings of children's stories. From Beatrix Potter to Harry Potter, Heneghan unearths the universal insights into our inextricable relationship with nature that underlie so many classic children's stories.

Heneghan shows how the nature curriculum is already embedded in bedtime stories, from the earliest board books like *The Rainbow Fish* to contemporary young adult classics like *The Hunger Games*. *Beasts at Bedtime* is an awakening to the vital environmental education children's stories can provide—from the misadventures of *The Runaway Bunny* to more overt tales like *The Lorax*. Heneghan serves as our guide, drawing richly upon his own adolescent and parental experiences, as well as his travels in landscapes both experienced and imagined. Organized into thematic sections, the work winds its way through literary forests, colorful characters, and global environments.

SGKJ op Facebook

We raden u aan geregeld de Facebookpagina van de SGKJ te bekijken, want er staan bijna dagelijks mooie afbeeldingen op uit oude kinderboeken en centsprenten! Vaak zijn actuele onderwerpen, een nieuwe publicatie of een viering van het zoveel-jarig bestaan aanleiding voor een keuze uit dit rijke erfgoed. Zie <https://www.facebook.com/stichtingGKJ/>

Deze onregelmatig verschijnende *SGKJ-Nieuwsbrief* is een tussentijdse aanvulling op de *SGKJ-Berichten*. De *Nieuwsbrief* wordt verzorgd door Jeannette Kok, Karin Vingerhoets en Janneke van der Veer. Opmerkingen over dit nummer en suggesties voor het komende nummer kunt u sturen naar jeannettekok@upcmail.nl

U heeft op een eerder moment aangegeven nieuws vanuit de SGKJ op prijs te stellen. Wilt u zich afmelden voor de Nieuwsbrief, stuur dan een mailtje naar: StichtingGKJ@gmail.com